

Sygn. akt V Pa 23/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marzena Głuchowska (spr.)
Sędziowie:	SSO Piotr Leń SSO Romuald Kompanowski
Protokolant:	Małgorzata Przybyła

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2017r. w Kaliszu

apelacji powoda (...) Spółka z o.o. w K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 marca 2017 r. sygn. akt IV P 199/16

w sprawie z powództwa **(...) Spółka z o.o. w K.**

przeciwko **E. K.**

o zapłatę

1. **oddala apelację**

2. **zasądza od powoda (...) Spółka z o.o. w K. na rzecz pozwanej E. K. kwotę 2408,50 (dwa tysiące czterysta osiem 50/100) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

SSO Romuald Kompanowski SSO Marzena Głuchowska (spr.) SSO Piotr Leń

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. wystąpiło przeciwko E. K. z pozwem o zapłatę kwoty 18.271,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 07.08.2016 r. do dnia zapłaty oraz obciążenie pozwanej kosztami procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powódki kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 02.03.2017 r. w sprawie IV P 199/ 16 Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Rozstrzygając Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana E. K. była zatrudniona w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na stanowisku Dyrektora Ekonomicznego na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

Dnia 04.11.2015 r. pozwana otrzymała oświadczenie powodowej spółki o wypowiedzeniu stosunku pracy z powodu likwidacji stanowiska pracy, zmian organizacyjnych w spółce oraz złej sytuacji finansowej spółki. Wraz z pozwaną z wymienionych przyczyn wypowiedzenie otrzymał również Dyrektor Operacyjny R. L..

Pozwem z dnia 12.11.2015 r. pozwana wystąpiła do Sądu Rejonowego w Kaliszu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, ewentualnie w przypadku upływu okresu wypowiedzenia o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy. W pierwszej kolejności wskazała, że została z nią rozwiązana umowa o pracę mimo iż była ona objęta szczególną ochroną stosunku pracy wynikającą z ustawy o związkach zawodowych, a pracodawca nie wystąpił o zgodę na rozwiązanie z nią stosunku pracy. Podniosła również, że pracodawca przeprowadzał reorganizację w sposób wybiórczy, bez uprzedniej analizy ekonomicznej, zaś likwidacja jej stanowiska nie była uzasadniona ekonomicznie.

W odpowiedzi na pozew i w toku poprzedniego procesu powodowa spółka konsekwentnie wskazywała, że dokonane wypowiedzenie było prawidłowe, złożone na piśmie, z zastosowaniem odpowiednich procedur, z właściwym okresem wypowiedzenia oraz uzasadnieniem, zaś wskazana przyczyna była prawdziwa i konkretna, gdyż z powodu strat doszło do likwidacji stanowisk pracy.

W dniu 29.02.2016 r. powódka wypłaciła pozwanej kwotę 21.789,59 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop oraz odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn nie dotyczących pracowników na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników. Kwota odprawy wyniosła 18.271,20 zł brutto (14.982,20 zł netto). O wypłacie odprawy zdecydowała księgowa, zgodnie z przyczyną wskazaną w wypowiedzeniu. Jej decyzja została zaakceptowana przez Prezesa powodowej spółki, który podjął ją po konsultacji z prawnikiem.

W dniu 24.06.2016 r. w sprawie sygn. akt IV P 418/15 strony zawarły ugodę, w której powódka zobowiązała się zapłacić na rzecz pozwanej kwotę 16.250 zł tytułem odszkodowania za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę. Zawierając ugodę Prezes powodowej spółki chciał zakończyć spór sądowy.

Pomiędzy Prezesem powodowej spółki a pozwaną istniał konflikt. Prezes miał zastrzeżenia do pracy wykonywanej przez pozwaną. Uważał, że jej kwalifikacje na zajmowanym stanowisku są niewystarczające, a dalsza współpraca z nią jest niemożliwa.

Pismem z dnia 30.06.2016 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 18.271,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 01.03.2016 r. w terminie 3 dni od otrzymania wezwania tytułem zwrotu wypłaconej odprawy. W odpowiedzi z dnia 03.08.2016 r. pozwana odmówiła zapłaty podnosząc, że żądanie powódki jest bezzasadne.

Odprawę pozwana w całości przeznaczyła na spłatę zobowiązań kredytowych.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd I instancji przyjął, iż co do pozwanej doszło do rozwiązania stosunku pracy i to z przyczyn nie po stronie pracownika, spełnione zostały warunki do wypłaty pozwanej odprawy pieniężnej, stąd nie doszło do pobrania przez pozwaną nienależnego świadczenia w postaci odprawy pieniężnej.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez powoda w całości.

Wyrokowi zarzucono: niezgodność ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w szczególności przez ustalenie, iż prezes powodowej spółki miał świadomość, iż odprawa jest nienależna, naruszenie prawa procesowego – art. 325 kpc poprzez jego niezastosowanie i uznanie, iż w sentencji wyroku przywracającego do pracy albo zasądzającego odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę winna być wskazana

podstawa uznania przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę, tj. wskazanie iż przyczyny wypowiedzenia były pozorne, naruszenie prawa procesowego tj. art. 328 § 2 kpc poprzez jego niezastosowanie i pominięcie istotnych elementów uzasadnienia, w szczególności powołania orzecznictwa na przytoczoną linię orzeczniczą oraz nie powołanie przyczyn na jakich Sąd I instancji oparł rozstrzygnięcie, naruszenie prawa materialnego tj. art. 410 punkt 1 kc w zw. z art. 300 kp poprzez jego błędną interpretację i uznanie, iż nie doszło do odpadnięcia podstawy prawnej uiszczonej odpawy i poprzez to spełnione świadczenie nie jest nienależne, pomimo tego, iż roszczenie o zapłatę odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy jest alternatywne w stosunku do roszczenia o odpawę, naruszenie prawa materialnego tj. art. 411 punkt 1 kc w zw. z art. 300kp poprzez jego błędną interpretację i uznanie, iż w przypadku powoływania się na podstawę żądania zwrotu nienależnego świadczenia, gdy podstawa świadczenia odpadła można rozpatrywać zarzut strony przeciwnej polegający oświadczeniu strony spełniającej świadczenie, iż wiedziała, że nie była do świadczenia zobowiązana.

Składając powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 18271,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 07.08.2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy, uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

W odpowiedzi na apelację, pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd II instancji przyjmuje za swoje i trafne z tych ustaleń wywiódł wnioski.

Co do zarzutu niezgodności ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w szczególności przez ustalenie, iż prezes powodowej spółki miał świadomość, iż odpawa jest nienależna, stwierdzić należy. Sąd I instancji nie poczynił ustalenia faktycznego, iż prezes spółki miał świadomość iż odpawa pieniężna wypłacona pozwanej jest nienależna. W rozważaniach prawnych Sąd I instancji stwierdził jedynie, iż słuchany jako strona prezes spółki, wskazywał także na inne niż podane w wypowiedzeniu okoliczności, które doprowadziły do podjęcia decyzji o rozwiązaniu z pozwaną stosunku pracy.

Co do zarzutu naruszenia prawa procesowego – art. 325 kpc poprzez jego niezastosowanie i uznanie, iż w sentencji wyroku przywracającego do pracy albo zasądzającego odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę winna być wskazana podstawa uznania przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę, tj. wskazanie, iż przyczyny wypowiedzenia były pozorne, stwierdzić należy. W sprawie dotyczącej pozwanej, będącej skutkiem wniesienia przez E. K. odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę, co do powyższego wypowiedzenia podniesiony był zarzut naruszenia przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę poprzez naruszenie przepisów art. 32 ustawy o związkach zawodowych. Pozwany w sprawie (...) Przedsiębiorstwo (...) w odpowiedzi na pozew z dnia 06.04.2016 r. ustosunkowywał się także do powyższej okoliczności. Co do przyczyny rozwiązania stosunku pracy podkreślał, iż była ona rzeczywista. Postępowanie dowodowe w sprawie IV P 418/15 Sądu Rejonowego w Kaliszu, poprzedzające datę zawarcia między stronami ugody, w której pozwany pracodawca zobowiązał się do zapłaty na rzecz pracownika odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy, dotyczyło także kwestii, tego czy po stronie pracodawcy nie doszło do naruszenia przepisów o ochronie pracownika przed rozwiązaniem stosunku pracy. W sprawie dotyczącej uznania wypowiedzenia umowy o pracę E. K. za bezskuteczne nie ustalono, iż przyczyna rozwiązania z nią stosunku pracy – likwidacja stanowiska pracy, zmiany organizacyjne wynikające z nowego Regulaminu Organizacyjnego, zła sytuacja finansowa spółki, jest pozorna. W żaden sposób z treści ugody zawartej przez strony nie wynika, iż przyznane E. K.

odszkodowanie wynika z ustalenia braku przyczyn niedotyczących pracownika do wypowiedzenia mu umowy o pracę. Trafnie więc Sąd I instancji przyjął, iż nie odpadła przyczyna uzasadniająca prawo E. K. do odprawy pieniężnej.

Co do zarzutu naruszenia prawa procesowego tj. art. 328 § 2 kpc poprzez jego niezastosowanie i pominięcie istotnych elementów uzasadnienia, w szczególności powołania orzecznictwa na przytoczoną linię orzeczniczą oraz nie powołanie przyczyn na jakich Sąd I instancji oparł rozstrzygnięcie, stwierdzić należy. Zarzut powyższy jest niezasadny. Zgodnie z art. 328 § 2 kpc uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Sąd I instancji wszystkie wymagane elementy w uzasadnieniu wyroku zawarł. Sąd I instancji ustalił okoliczności faktyczne, przyjmując iż z E. K. rozwiązano stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, iż nie doszło do reaktywacji tego stosunku pracy w wyniku rozpoznania odwołania pracownika od wypowiedzenia umowy o pracę, iż powódce wypłacono odprawę pieniężną w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika. Sąd I instancji powołał także przepisy prawa w oparciu o które orzekał, przyjmując iż E. K. nie pobrała nienależnego świadczenia w postaci odprawy pieniężnej, stąd nie ma obowiązku zwrotu tego świadczenia.

Co do zarzutu naruszenia prawa materialnego tj. art. 410 punkt 1 kc w zw. z art. 300 kp poprzez jego błędną interpretację i uznanie, iż nie doszło do odpadnięcia podstawy prawnej uiszczonej odprawy i poprzez to spełnione świadczenie nie jest nienależne, pomimo tego, iż roszczenie o zapłatę odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy jest alternatywne w stosunku do roszczenia o odprawę, stwierdzić należy. Zgodzić się należy z poglądem skarżącego, iż w pewnych sytuacjach roszczenie o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy jest alternatywne do roszczenia o odprawę pieniężną. W każdej sytuacji, gdy w drodze odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę zakwestionowana zostanie skutecznie przyczyna rozwiązania tego stosunku podana przez pracodawcę – rozwiązanie z przyczyn ekonomicznych po stronie pracodawcy, i z tego tytułu zostanie przyznane pracownikowi odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy, przyjąć należy iż oba te świadczenia wzajemnie się wykluczają. Jednakże w sytuacji, gdy nie zostanie skutecznie zakwestionowana podana w wypowiedzeniu umowy o pracę przyczyna ekonomiczna rozwiązania stosunku pracy, a przyznanie odszkodowania wynika z naruszenia przepisów dotyczących trybu rozwiązania stosunku pracy, przyjąć należy iż możliwe jest uzyskanie przez pracownika prawa do obu świadczeń: odszkodowania i odprawy pieniężnej. Podzielić należy poglądy Sądu Najwyższego, przywołane przez powoda, a wyrażone w wyroku z dnia 03.10.2005 r. w sprawie IIIPK 82/2005 r., iż odszkodowane z tytułu nieuzasadnionego rozwiązania stosunku pracy na podstawie ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników i odprawa pieniężna wypłacana z tytułu takiego zwolnienia to dwie odrębne instytucje, do których prawo powstaje w ściśle określonych sytuacjach. Odprawa pieniężna przewidziana jest w art. 8 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13.03.2003 r. (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 192). Przysługuje pracownikowi w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, jeżeli przyczyny te stanowią wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie na mocy porozumienia stron, a zwolnienia w okresie nieprzekraczającym 30 dni obejmują mniejszą liczbę pracowników niż określona w art. 1 tej ustawy. W przypadku ustalenia, iż podana pracownikowi przyczyna wypowiedzenia stosunku pracy nie była prawdziwa, przysługuje odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy. Jednocześnie odpada przesłanka przyznania prawa do odprawy – brak przyczyn nie dotyczących pracownika. W sytuacji pozwanej w niniejszej sprawie nie została skutecznie zakwestionowana przyczyna rozwiązania stosunku pracy. Powód konsekwentnie podkreślał istnienie przyczyny ekonomicznej jako przyczyny rozwiązania z pozwaną stosunku pracy. Sam fakt ustalenia w ugodzie między stronami prawa pozwanej do odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy w sytuacji gdy kwestionowane było naruszenie przepisów dotyczących trybu rozwiązania stosunku pracy, nie powoduje, iż odpadła przesłanka przyznania pozwanej prawa do odprawy pieniężnej. Stosunek pracy pozwanej nie został reaktywowany, nie zakwestionowano skutecznie przyczyny rozwiązania stosunku pracy – pozostaje więc przyczyna nie dotycząca pracownika jako przyczyna rozwiązania stosunku pracy, stąd po stronie pozwanej zachowane zostało prawo do odprawy pieniężnej z racji rozwiązania stosunku pracy z (...) Przedsiębiorstwem (...). trafnie więc Sąd I instancji przyjął, iż powódka nie pobrała świadczenia nienależnego.

Co do zarzutu naruszenie prawa materialnego tj. art. 411 punkt 1 kc w zw. z art. 300 kp poprzez jego błędną interpretację i uznanie, iż w przypadku powoływania się na podstawę żądania zwrotu nienależnego świadczenia, gdy podstawa świadczenia odpadła można rozpatrywać zarzut strony przeciwnej polegający oświadczeniu strony spełniającej świadczenie, iż wiedziała, że nie była do świadczenia zobowiązana, stwierdzić należy. W myśl art. 411 pkt 1 kc nie można żądać zwrotu świadczenia: jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Sąd I instancji nie dokonał ustaleń co do tego, iż prezes spółki wiedział, iż podana powódce przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę jest pozorna, stąd rozważania zawarte w uzasadnieniu wyroku co do tego, iż w sytuacji gdyby uznać iż pozwana pobrała świadczenie nienależne, nie jest zobowiązana do ich zwrotu, uznać należy za zbędne. Dopiero uzyskanie kategoriernego stwierdzenia, iż przyczyna rozwiązania stosunku pracy z pozwaną nie była prawdziwa, rozpatrywać należałoby problem świadomości strony składającej oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy i podającej przyczyny tego rozwiązania.

Z uwagi na powyższe apelacja podlegała oddaleniu w myśl art. 385 kpc.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 13§2 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik.

SSO Romuald Kompanowski SSO Marzena Głuchowska (spr.) SSO Piotr Leń